

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ

Árvíz: a folyó vízszintje hóolvadás, jégtorlódás vagy heves esőzések miatt megemelkedik, majd kilép a medréből és elárasztja a vidéket. Víz alá kerülhetnek lakot települések, ipari és más objektumok, termőföldek; sérülhetnek a víz-, gáz- villamos és hírközlő berendezések; fertőzés és járványveszély alakulhat ki. A védekezés elősegítése mellett fontos, hogy legyünk felkészültek egy esetlegesen kialakuló árvízi-belvízi károsító jelenségekkel szemben.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy a belterületi vízelvezetők állapota folyamatosan megfelelő legyen, ezért valamennyi telektulajdonos köteles az ingatlana előtti vízelvezető árkot, átírt tisztántartani.

Készüljön fel!

- Készítsen elő zseblámpát, cemes rádiót, mobiltelefont, illetve ezekhez tartalék elemeket és akkumulátorokat!
- Szerezzen be megfelelő védőruházatot: gumicsizmát, vízhatlan ruhákat, kesztyűt!
- Az udvarról vigyen be a lakásba minden olyan dolgot, amit a víz elsodorhat, vagy amiben kárt tehet!
- Értéktárgyait, háztartási eszközeit vigye fel a padlásra, illetve az emeletre, vagy szállítsa el!
- Ha van rá lehetősége, segítsen a szomszédjainak, ismerőseinek, vagy jelentkezzen a hatóságoknál önkéntesnek!

Magatartási szabályok árvízveszély, kitelepítés esetén

- **A megáradt folyóvíz kiszámíthatatlan, ne menjen bele!**
- Ne kíséreljen meg átkelni a hömpölygő vízen, mivel nem ismeri annak mélységét és sodrásának erejét! Már a 20 centiméter magasságú vízfolyás is ledöntheti az embert a lábáról.
- Autóval se kísérelje meg az átkelést az áradaton! Már a 30-40 centiméter mélységű víz is károsíthatja gépjárművét olyan mértékben, hogy az leálljon.
- Ha előntött területen, úttesten gyalogosan kell áthaladni, legalább ketten induljanak el, hogy segítséget tudjanak nyújtani egymásnak. Előtte győződjön meg a víz mélységéről, és vegyenek fel megfelelően védő lábbelit!
- **A leszakadt villanyvezeték életveszélyes!**
- Figyelje a külső tájékoztatást, ha lehet a televízió és a rádió híradásait, a hangosbeszélőt, a szirénát!
- Ne telefonáljon, csak segélykérési céllal, mert a mentőcröknek szükségük lehet a vonalakra.
- Ne hallgasson rémhírekre, ne terjessze azokat!
- Ha a hatóság a lakóhely elhagyására szólít fel, kövesse az utasításokat!
- Kitelepítés során érvényesül a család együtt tartásának elve. Mielőbb térjen a lakásába, hogy a kitelepítésre, kimenekítésre a család együtt tudjon felkészülni.
- Mindenkinek eldöntheti, hogy a kijelölt befogadási helyre vagy rokonokhoz, ismerősökhöz megy-e?
- Ha a veszélyhelyzet bekövetkeztekor a tanulók az iskolában tartózkodnak, értük a nevelő felel, ő viszi őket a kitelepítési gyülekező helyre, a befogadási helyen leadja a névsorukat.
- Készítse össze családja számára hátizsákban vagy válltászában - hogy a keze szabadon maradjon - a legszükségesebb személyes felszereléseket **(a veszélyhelyzeti csomagot)**!
- A lakásból való távozáskor zárja el víz-, gáz-, elektromos vezetéket!
- Csukja be az ablakokat, az ajtókat kulccsal zárja be!
- A kályhákban, tűzhelyekben égő tüzeket oltsa el!
- A megadott gyülekezőhelyet lehetőleg gyalog közelítse meg, a kijelölt útvonalon!

- Csoportosan közlekedjen, hogy segíthessenek egymásnak!
- A gyermekekre, idősekre és betegekre különösen oda kell figyelni! A gyülekezőhelyen be kell jelenteni a mozgásképtelen betegeket, akiket a mentő egységek szállítanak el, de magukra hagyni őket nem szabad!
- Ne veszélyeztesse senki az életét a család értékeinek védelmével, mert az ingatlanok, egyéb vagyontárgyak őrzését a rendőrség, polgárőrség, őrző-védő szervezetek végzik.

Veszélyhelyzeti csomag: könnyen szállítható, max. 20 kg súlyú, feltüntetve rajta a tulajdonos neve.

A csomag tartalmazza

- a személyi okmányokat, értéktárgyakat, készpénzt, bankkártyát,
- két-három napi élelmiszert - konzerv, nem romlandó élelmiszer (szükséges naponta 3000-3600 kalória) - 1 liter ivóvizet,
- az évszaknak megfelelő lábbelit, felsőruházatot, fehérneműt,
- tisztálkodási eszközöket,
- rendszeresen használt gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket (a gyógyszerérzékenységet jelezni kell),
- takarót (esetleg hálózsákot, gumimatracot),
- ha van, hordozható rádiót,
- a gyermek kedves játékát, megnyugtatót!

Tudnivalók a visszatelepítésről

A veszély elmúltával a kitelepített lakosság visszatérhet a lakhelyére. A visszatérés lehetőségének a megállapítása a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberek feladata.

- A településre csak akkor szabad visszatérni, ha megtörtént a fertőtlenítés.
- Akiket szervezett formában telepítettek ki, azokat szervezett formában telepítik is vissza. Amennyiben önállóan tér vissza, ezt feltétlenül jelezze lakhelyén!
- Ha az orvosok javasolják, adassa be a védőoltást!
- Ha a házán, lakásán repedéseket, töréseket lát, kérje a szakemberek véleményét lakása biztonságát illetően!
- Ha romosodást talál, a romok eltakarítása nagy körültekintést igényel, mert a romok mozgatása újabb omlást idézhet elő. Sose kezdjen egyedül a munkához, kérje a szakemberek segítségét!
- Az állati tetemeket, szemetet, amelyet a víz hordott az udvarára, kertjébe, ne ássa el! A szakemberek begyűjtik azokat.
- A vizet, villanyt, gázt csak a vezetékek és a hálózat ellenőrzése után kapcsolja be!
- Az átázott elektromos készülékeket, a gázkazánt, konvektorokat üzembe helyezés előtt vizsgálta meg szakemberekkel!
- A vezetékes víz használata a hatóságok engedélye alapján történhet meg!
- A kút vize sokáig alkalmatlan még emberi, állati fogyasztásra, használni csak fertőtlenítés és ellenőrzés után szabad!

Szélvihar

A 70 km/h-nál erősebb szélvihar emberre, állatra veszélyes viharkárokat okozhat.

- Szilárd építményekről leszakíthatja a tetőfedeleket,
- súlyosan megrongálhatja az energiaellátás és távbeszélő berendezések vezetékeit.
- könnyű épületeket dönthet össze.
- közlekedési zavarokat, akadályokat idézhet elő,
- fákat törhet ki.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy a lakóépületeink karbantartottsága folyamatos legyen (tetőkúpok rögzítése, sérült cserepek cseréje, széldezsák alkalmazása, esőcsatornák rögzítettsége, stb.). Kísérje figyelemmel az Országos Meteorológiai Szolgálat médiákban leadott közleményeit! Riasztási fokozat elrendeléséről az önkormányzat is tájékoztatja a lakosságot.

Hogyan védekezzünk szélvihar ellen, ha szabad ég alatt tartózkodunk:

- Viselkedjünk nyugodtan, körültekintően!
- Ha lehet, keressünk védett, stabil helyet (épület, aluljáró)!
- A járműveket, sátrakat, gyenge szerkezetű építményeket hagyjuk el, mert bentről nem lehet érzelni a fenyegető veszélyt (pl. rádőlhet a fa).
- Távol haladjunk a fáktól, épületektől, hogy a letört ágak, cserepek, üvegszilánkok ne okozzanak sérülést!
- Védjük szemünket a portól, fejünket a szél sodorta tárgyaktól, ágaktól stb.!
- Oszlopba, kerítésbe kapaszkodjunk, hogy ne sodorjon el az erős szél!
- Tartsuk, védjük erősen a kisgyerekeket, ne szakadjunk el társainktól!
- Leszakadt villamos távvezetéket megközelíteni is életveszélyes!
- Szabadban végzett tűzveszélyes tevékenységet (pl. gazégetés kertben, tábortűz, szalonnasütés, kerti parti) azonnal abba kell hagyni, a tüzet e kell oltani!
- Csónakázni, fürdőzni erős viharban életveszélyes. Nagyobb vízfelület fölött összefüggő vízfüggöny alakulhat ki, emiatt jó úszók is megfulladhatnak. Vegyük komolyan a viharjelzéseket!
- Az állatok viselkedése kiszámíthatatlanná válik, megvadulhatnak, ezért ne érnünk hozzájuk! A háziállatokat zárjuk be!
- Ha az előrejelzéseket követően van rá időnk, a ház körül található fák meggyengült ágait vágjuk le!
- A ház környékéről gyűjtsünk össze és vigyünk be az épületbe minden olyan tárgyat, amit a szél felkaphat (pl. műanyag kerti bútorok, szerszámok) – ezek ugyanis súlyos sérüléseket okozhatnak.

Óvintézkedések az épületen belül:

- Az ajtókat, ablakokat zárjuk be, ne menjünk ki a szabadba!
- Ne hagyjuk a kisgyerekeket, betegeket felügyelet nélkül, lehetőleg senki ne maradjon egyedül!
- Készüljünk fel áramszünetre (elemlámpa előkészítése)!
- Áramtalanítsuk az elektromos berendezéseket!

Heves zivatarok

A zivatar olyan légköri jelenség, amelyet egy vagy több elektromos kisülés (villám) és/vagy dörgő, esetleg éles, csattanó hang formájában észlelünk. Magasra törő zivatarfelhők környezetében erős fel- és leáramlási területek váltakoznak kis távolságon belül. Emiatt általában kis területre korlátozódva ugyan, de rendkívül veszélyes kísérőjelenségek kialakulására is számíthatunk egy-egy heves zivatar idején. Előfordulhat nagyméretű (legalább 2 cm átmérőjű) jég vagy erős vihar (90 km/h fölötti szélökés). Extrém esetben azonban sokkal nagyobb méretű jégdarabok is hullhatnak, és orkán erejű (119 km/h fölötti) szélroham is kialakulhat. Intenzív zivatarokhoz hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű csapadék is társulhat, ekkor a kis vízhozamú patakok pillanatok alatt hömpölygő folyókká szélesedhetnek. Az előbb említett veszélyes jelenségek bekövetkezési valószínűsége egy-egy heves zivatar estén - azok kifejezetten helyi jellege miatt - viszonylag csekély, szerencsés esetben nem is érintenek lakott települést.

Több heves zivatar összekapcsolódásakor zivatarláncról (zivatarrendszerrel) beszélünk. Ebben az esetben a veszélyes kísérő jelenségek már nem csak egy-két települést, hanem akár több megyét, régiókat is érinthetnek.

A károk csökkentésének lehetőségei:

- A vízelvezető árkok és átérsek karbantartása, rendszeres tisztítása megkönnyíti a víz természetes úton történő mielőbbi eltávozását.
- Meg kell oldani az épületek tetőzetéről a csapadékvíz elvezetését, és az épületek falaitól, illetve alapjától való távoltartását.
- A talajszint alatti tárolóterek, pincék, garázsok bejáratának kiképzését úgy kell megoldani (esetleg utólagosan), hogy 10-15 centiméter magasságú víz ne tudjon behatolni. Ezek a helyiségek, szükség esetén homokzsákokkal is megvédhetők az elöntéstől.
- Azokban az épületekben, amelyek járószintje nem, vagy csak kicsivel magasabb, mint a talajszint, és fennáll a vízbetörés veszélye, mindenféle vegyszert, mérget, permetezőszert olyan magasan kell elhelyezni, hogy az esetleg behatoló víz ne tudja elsodorni, illetve feloldani azokat.

Mit tegyünk?

- A legfontosabb feladat a víz elvezetése. Ennek érdekében figyelemmel kell kísérni az elvezető csatornák és átérsek állapotát, szükség szerint el kell háritani a víz útjába került akadályokat. Amennyiben a felgyülemlett csapadékvíz elvezetése gravitációs úton nem oldható meg, és lehetőség van annak átemelésére, az időjárás-előrejelzés pedig indokolja ezt, úgy meg kell kezdeni a szivattyúzást.
- Célszerű mindazon tárgyak rögzítése, amelyeket a víz elsodorhat. Ez történhet lesúlyozással vagy a talajhoz történő rögzítéssel.
- Ha a szabadban végzett munkálatok során elengedhetetlen elektromos berendezések (gépek) használata, azokat mindig a legnagyobb elővigyázatossággal kell kezelni, tekintettel a fokozott áramütés-veszélyre.
- Fokozott óvatossággal közlekedjen a víz alatt álló területen akkor is, ha az elöntés csak néhány centiméter. A víz alatt ugyanis - láthatatlanul - gödrök, éles, hegyes tárgyak lehetnek, amelyek balesetet okozhatnak.
- Víz alá került területen csak különösen indokolt esetben kísérelje meg a gépkocsival történő közlekedést. Fel kell készülnie a jármű azonnali elhagyására, ha a vízszint emelkedik, vagy el akarja sodorni a gépkocsit. Figyelembe kell vennie, hogy bizonyos vízmagasság felett a személygépkocsi nem képes haladni és irányíthatatlanná válik.
- A vihar elmúltával meg kell vizsgálni a lehetséges veszélyforrásokat. Alaposan szemügyre kell venni a fákat, a veszélyesnek ítélt ágakat le kell vágni. A hosszabb időn keresztül elöntött területen lévő fák gyökerei meglazulhatnak, így azok veszélyessé válhatnak. Ezeket ki kell vágni.
- Az épületek szerkezeti elemeit, elsősorban a tetőszerkezetet és a kéményeket - szükség esetén szakember közreműködésével - meg kell vizsgálni, és a baleseti veszélyforrásokat meg kell szüntetni.